

Joanna Leska-Ślęzak

Uniwersytet Gdański

Nowe organizacje polonijne w Królestwie Niderlandów

New Polish community organizations in the Kingdom of Netherlands

Słowa kluczowe: Polonia holenderska, organizacje polonijne, Holandia, diaspora

Keywords: Polish community in the Netherlands, Polish community organization, Holland

Streszczenie

Tożsamość Polaków w diasporze w Holandii można definiować w różnych kategoriach. Z jednej strony jako typowo polonijną, a także jako polską zmierzającą do identyfikacji dwukierunkowej kraju osiedlenia. Organizacje, które funkcjonują w Królestwie Niderlandów są otwarte na nowe wyzwania kulturowo-cywilizacyjne. Należą do nich m.in. Fundacja Multikulturalna Platforma dla Pokoju i Wolności, TOP Polki, Polish Professional Woman of the Netherlands. Młode pokolenie imigrantów uczestniczy w działalności organizacji głównie w formie wolontariatu. Głównym celem współczesnych organizacji jest promocja Polski w Holandii.

Abstract

Identity of Polish community can be defined in various categories. From one side, those people have typical foreign community identity, from the other, they have bipolar identity focused on integration with the Netherlands. Organizations that function in Holland are open to new cultural challenges. There are following new Polish community organizations operating in Holland: Multicultural Platform for Peace and Freedom, TOP Polki, Polish Professional Woman of the Netherlands.

Od XIX wieku migracje stały się zjawiskiem masowym. W historycznych i współczesnych ruchach ludnościowych świata ważne miejsce zajmują Polacy. Na współczesne życie polonijne oddziałują silnie zjawiska i procesy globalizacyjne, rzeczywistość kulturowa i cywilizacyjna. Polonia staje się częścią globalnego społeczeństwa obywat

telskiego¹. Polacy zamieszkują we wszystkich państwach świata, a wśród nich do których udawali się Polacy w przeszłości i współcześnie szczególnie miejsce zajmuje Królestwo Niderlandów. Migracje powodują kształtowanie nowych postaw, tolerancję wobec różnych wartości i zachowań, rozbudzają postawy przedsiębiorczości, porozumień i kompromisów.

Tożsamość Polaków w diasporze w Holandii można definiować w różnych kategoriach z jednej strony jako typową polonijną, a także jako polską zmierzającą do identyfikacji dwukierunkowej, kraju osiedlenia. Przynależność do danej społeczności może być postrzegana różnie, ponieważ inaczej postrzegają ją inni pod względem zwyczajów, obyczajów, zachowań, religijności, języka czy doświadczeń społeczno-politycznych, a inaczej jednostka określa swoją przynależność do danej narodowości².

Istotnym elementem w życiu diasporowym Polonii niderlandzkiej są jednostki, które utrzymują stały kontakt z organizacjami życia polonijnego. Najczęściej legitymują się zadowalającym poziomem życia materialno-bytowego, a także posługują się językiem polskim w komunikacji życia codziennego.

Dwukierunkowa tożsamość ujawnia się w jednostkach, które identyfikują się z polskością, ale nieujawnianą swojej odrębności w miejscu pracy, zamieszkania. Są to osoby, które uległy procesowi integracji w miejscu osiedlenia. Tożsamość dwukierunkowa najczęściej odnosi się do osób bardzo dobrze wykształconych funkcjonujących w danej społeczności, a polskość zatrzymują w sferze prywatności.

Jednostki, które opuszczały Polskę udawały się do Królestwa Niderlandów ze względów religijno-politycznych, ekonomicznych i edukacyjnych. Te osoby, które wyemigrowały z Polski z przyczyn politycznych ujawniały postawy opozycyjności wobec władz polskich. Natomiast emigranci zarobkowi, którzy chcą osiągnąć zadowalający status materialno-bytowy w krótkim czasie, polskość jest tylko i wyłącznie sferą prywatną.

W obrazie Polonii holenderskiej można zauważyć fale wychodźcze:

1. religijną emigrację – 1658 r. bracia polscy (arianie), którzy musieli opuścić kraj na mocy uchwały sejmu z 1658 r. pod karą śmierci w ciągu trzech lat zobowiązani byli przejść na katolicyzm lub opuścić kraj. Była to elita intelektualna, angażowali się w życie kulturalne i naukowe;
2. polityczną po powstaniu styczniowym, a także wychodźstwo zarobkowe, np. w 1866 roku przybył do Holandii Stanisław Krassopolski, który założył w Amsterdamie hotel Krasnopolski (opisywany przez Josepha Conrada w utworze *Zwierciadło morza*³, a także lat 80. XX wieku tzw. „solidarnościową”;

¹ A. Chodubski, *Polacy we współczesnym życiu diasporowym*, [w:] „Polityka i Społeczeństwo” 2014, nr 1 (12), Rzeszów 2014, s. 7.

² A. Chodubski, *op.cit.*, s. 8.

³ L. Podhorecki, *Kraj na przekór naturze*, Warszawa 1986, s. 202–204.

3. ekonomiczną – charakterystyczną na początku XX wieku, „Za chlebem” ukierunkowaną na pracę w górnictwie w kopalniach Limburgii, a także Polacy, którzy po II wojnie światowej brali czynny udział w wyzwaniu Holandii – osiedlali się w tym kraju i otrzymywali obywatelstwo. Okres powstawania pierwszych organizacji polonijnych. W okresie międzywojennym była to społeczność wysoce zorganizowana – posiadała własne struktury, szkolnictwo, prasę. W latach 1930–1939 istniało 30 organizacji polonijnych o różnym charakterze np. Związek Polaków w Holandii „Wesoły tułacz”, „Wesoły krakus”, Chór Polskiej Młodzieży Śpiewaczej, Koło teatralne Sarmata⁴.

Po II wojnie światowej została utworzona organizacja Związek Bojowników o Wolność i Demokrację, Koło Pancerniaków. Wydawano gazety w języku polskim i holenderskim. W 1971 roku powstała Rada Polonii Holenderskiej. Siłą zespalającą życie emigracyjne są struktury organizacyjne, które pełnią rolę samopomocy, występują jako grupa w kwestii wspólnych interesów, tradycji narodowych, rozwoju, a także zachowania języka ojczystego – wychodźstwo lat 60. i 80. XX wieku zwane matrymonialnym dotyczyło głównie Polek, które wyjeżdżały do pracy w ogrodnictwie, a następnie wychodziły za mąż i osiedlały się na stałe. Emigrację ekonomiczną przełomu XX i XXI wieku stanowili głównie ludzie dobrze wykształceni, znający co najmniej jeden język obcy, najczęściej język angielski, a ich celem było polepszenie warunków ekonomicznych.

Celem struktur organizacyjnych było utrzymywanie polskości poza krajem. W obrazie Polonii holenderskiej specyficzną falą stanowią uchodźcy po II wojnie światowej, dla których istotnym elementem było podkreślenie identyfikacji narodowej; wykazywali się różnorodnością wartości i aspiracji kulturowych. W Holandii tworzyli organizacje, towarzystwa, kręgi społeczno-kulturowe. Ważne dla nich stały się cmentarze, uroczystości rocznicowe, np. święto 11 listopada, wyzwolenie Holandii. Organizacje przeprowadzały pogadanki, odczyty, wieczory muzyki i poezji polskiej. Związek Polaków organizował wystawy poświęcone odbudowie Warszawy i tzw. Ziemiom Zachodnim. W tym okresie powstawało wiele organizacji, m.in. Stowarzyszenie Polskich Kombatantów, Zespołu Śpiewaczy „Syrena”, „Mazur”⁵. Organizacje lat 80. XX wieku w Holandii można podzielić na polityczne i kulturalno-towarzyskie. W latach 80. organizacje polonijne były nieduże pod względem liczby członków, a działalność ich opierała się głównie na informowaniu o sytuacji społeczno-politycznej w Polsce i organizowaniu pomocy humanitarnej. Polonia tzw. „solidarnościowa” wydawała „Biuletyn PNKV” – pismo dwujęzyczne zawierające wiele informacji dotyczących

⁴ E. Basiński, *Polonia zagraniczna. Polska. Informator*, Warszawa 1974, s. 150.

⁵ J. Leska-Ślęzak, *Polacy w Holandii. Przeszłość i teraźniejszość*, Toruń 2003, s. 123–127.

Polski i jej miejsca w świecie. Pismo ze swoimi artykułami trafiało zarówno do Polaków, jak i Holendrów.

Po ogłoszeniu stanu wojennego dzięki działalności organizacji polonijnych zbierano lekarstwa, odzież, pieniądze na pomoc Polakom w kraju. Jedną z organizacji, która powstała z działalności starej i nowej emigracji była fundacja „Terra des Hommes” („Ziemia planeta ludzi”). Celem jej było udzielanie pomocy dzieciom niezależnie od religii, pochodzenia, miejsca zamieszkania czy ustroju państwa, z którego pochodzą. Głównie zajmowała się pomocą dzieciom z wadami serca, które przeprowadzano w Utrechcie w szpitalu im. Królowej Wilhelminy. Polonia pomagała w gromadzeniu funduszy, np. przez organizowanie koncertów, występów zespołów artystycznych⁶.

Dzieci imigrantów w trzecim i czwartym pokoleniu uczęszczające do szkół w Holandii przywiązane są do kraju miejsca zamieszkania, a także przyjmują wzorce kulturowe, postawy zachowania i komunikację językową. W sferze prywatnej naśladową często zachowania propolskie. Język stanowił kolejny problem w dyskusjach prowadzonych między starą a nową imigracją w Holandii. Działacze tzw. starej emigracji wyrażali opinię, że osoby, które nie posługują się językiem polskim nie powinny być utożsamiane z polsnością. Natomiast brak znajomości języka w kraju osiedlenia generuje marginalizację społeczną w życiu kulturalno-cywilizacyjnym, powoduje życie w getcie⁷. Istotną rolę w życiu diasporalnym pełnią szkoły polonijne, zakładane w wyniku pojawienia się dużych fal wychodźczych. Są często elementem edukacji i wychowania w okresie adaptacji i integracji z nowym społeczeństwem. Utrzymywaniem szkółek zainteresowani są nauczyciele, którzy często realizują się zawodowo, także pełnią funkcję integracyjną pomocową, ponieważ podejmują szereg inicjatyw kulturalno-oświatowych.

Instytucją podtrzymującą tożsamość polską w Holandii jest Kościół rzymskokatolicki. W Holandii działalność duszpasterzy, którzy pomagali Polakom przybywającym do tego kraju sięga początku XX wieku. Praca polskich duszpasterzy w Holandii nie sprowadza się tylko do posługi kapłańskiej, ale ich działalność związana jest z krzewieniem kultury polskiej, edukacją (szkółki niedzielne), nauką języka polskiego, a także udzielaniem pomocy we wszystkich dziedzinach życia polskiego emigranta w Holandii⁸. Kościół stoi na straży dziedzictwa narodowego, wskazuje autorytety, przywiązanie do symboli narodowych, krzewi symbole kultury politycznej – w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym uwagę na Dekalog – dziesięć przykazań Bo-

⁶ „Poolse Hartpatientjes Hear Nederland” 1986, nr 2, s. 16–18.

⁷ A. Chodubski, *Aktualne tendencje rozwoju oświaty polonijnej*, [w:] *Miscellanea oświaty polonijnej*, red. J. Knopek, Bydgoszcz 2000, s. 17–30.

⁸ J. Leska-Ślęzak, *Współczesne organizacje polonijne i ich rola w życiu Polonii w Holandii*, „Polityka i Społeczeństwo” 2014, nr 1(12), s. 77.

zych. Krzewi idee ojczyzny jako kategorii patriotycznej i dobra wspólnego w diasporze holenderskiej. Wartością szczególną staje się chrześcijański model rodziny, który ma wskazywać szacunek dla bliźnich.

W życiu polonijnym ujawniają się zjawiska patologiczne. Emigranci poszukując nowych kontaktów społecznych przyjmuje nowe role, co prowadzi do zaniku osobowości, a to ujawnia się przede wszystkim w postaci naruszenie hierarchii potrzeb i wartości⁹. Konkurencją tych zachowań są konflikty zachodzące między społecznością polską w Holandii. Współczesny obraz Polonii holenderskiej kształtują głównie liderzy poszczególnych organizacji polonijnych. W organizacjach o długim stażu głównie liderami są osoby starsze niepracujące, które chętnie wykazują aktywność społeczną. Charakterystyczną cechą ich jest, że są głównie skoncentrowani na życiu wewnątrz-polonijnym. Przywiązują znaczącą wagę do promowania życia patriotycznego, obchodów świąt narodowych, utrwalenia pamięci o ofiarach poniesionych podczas II wojny światowej wśród Polaków. Kształtują rozwój towarzyskości, chętnie zapraszają Holendrów, aby zapoznać ich ze zwyczajami i obyczajami, a także kulturą polską.

Liderzy polonijni tzw. najnowszej fali emigracji do Królestwa Niderlandów głównie skupiają się na sprawach teraźniejszości i wyzwaniach przyszłości. Promują Polskę poprzez aktywność polityczną, ukazują naukę, reklamują Polskę jako kraj otwarty dla podróżujących, organizują wyjazdy Holendrów do Polski. Liderami współcześnie są osoby wszechstronnie wykształcone, odnoszące sukcesy w pracy społeczno-politycznej. Cechami, którymi się legitymują to przedsiębiorczość, wysoka decyzyjność, krytycyzm wobec minionej rzeczywistości kulturowej, otwarci na zmiany cywilizacyjne, promocja najnowszych osiągnięć Polski, w tym utrzymanie ożywionych kontaktów z oficjalnymi czynnikami politycznymi Polski.

Liderzy współczesnych organizacji polonijnych nastawieni są na tworzenie organizacji małych, doraźnych, ukierunkowanych na rozwiązywanie określonych problemów wynikających z prowadzenia przez Królestwo Niderlandów określonej polityki migracyjnej.

Istotny wpływ na określenie tożsamości polonijnej wywierają media, które kreują postawy zachodnie i aspiracje kulturowe. Media holenderskie często ukazują Polaków zgodnie z oczekiwaniami społecznymi (poprawność polityczna) w stosunku do imigrantów. Polacy jako grupa ok. 400 tys. w Holandii stwarza problemy, ale też jest łatwym celem w kampaniach wyborczych. Opinie o Polakach często wyrażane są przez populistycznych polityków, np. Geerta Wildersa. Myślenie społeczeństwa o imigrantach z Polski niejednokrotnie określają idole życia medialnego i celebryci, którzy nie skłaniają do refleksji poznawczej ani krytycyzmu. Media kreują rzeczywistość

⁹ A. Chodubski, *O źródłach konfliktów współczesnej emigracji*, [w:] *Konflikty społeczne w procesie transformacji ustrojowej*, red. K. Piątek, Toruń 1996, s. 79–88.

i manipulują opinią publiczną a odbiorcą jest konsumentem. Wspólnoty działały na zasadach wzajemnych relacji i poczucia wspólnych interesów i emocji. Współcześnie wspólnotę łączą interesy urzeczywistniające w danym czasie i danej przestrzeni¹⁰. Nową organizacją działającą w Holandii jest Multikulturalna Platforma dla Pokoju i Wolności, która powstała w 2010 roku, założycielem i prezesem jest Klaudia Cenkała. Współpracowała intensywnie w ramach fundacji IDHEM. Pomoc Polakom w znacznym stopniu ujawniła się po 2004 roku, a wzmożł się po 1 maja 2007 roku, kiedy to Holandia otworzyła swój rynek pracy na robotników z Polski. Prezes fundacji uważa, że powinna ona pomagać nie tylko Polakom, ale również innym narodowościom, które borykają się z problemami codziennego życia. Fundacja kieruje swoją pomoc do dzieci, młodzieży, dorosłych i starszych. Organizowane są mitingi dla dzieci, np.: wyśmiewanych w szkole, bo nie radzą sobie z adaptacją w nowych warunkach. Prowadzone są specjalne spotkania i rozmowy, m.in. z pedagogiem i innymi specjalistami. Realizowane są specjalne projekty, na które pozyskiwane są fundusze od władz lokalnych, m.in. projekt z zajęciami dla młodzieży, której rodzice poświęcają zbyt mało czasu i która sięga po narkotyki, alkohol i dopalacze. Fundacja realizuje również imprezy integrujące, np. debaty antydyskryminacyjne, w których biorą udział przedstawiciele wielu narodów mieszkających w Holandii. Fundacja prowadziła kursy języka niderlandzkiego przez pięć lat sponsorowane przez miasto Hagę. W 2010 roku zaczęła pracę od siedmiu grup, a w 2015 roku 23 grupy uczęszczały na prowadzone przez nią zajęcia. Również do Fundacji dzwonią ludzie, którzy mają różne problemy, np. kobiety pobite przez mężczyzn, którzy mają problemy w pracy. Fundacja nie zajmuje się tymi sprawami, ale współpracuje z różnymi organizacjami w zależności od potrzeb. Fundacja działa dzięki współpracy z wolontariuszami, 50 deklaruje pomoc a na co dzień 25 jest bardzo aktywnych. Projekty realizowane to: debaty antydyskryminacyjne, w 2014 roku, projekt dla kobiet, emancypacja kobiet, w 2015 roku – projekt skierowany do polskich mężczyzn, a w 2016 roku projekt skierowany do kobiet i mężczyzn w ramach którego prowadzono debaty dotyczące mieszanych związków polsko-holenderskich. Spotkania dla grup mieszanych prowadzone są w języku polskim i niderlandzkim; jak przybywają przedstawiciele innych narodowości to wykorzystywani są właściwi tłumacze. Klaudia Cenkała uważa, że ważnym aspektem w komunikacji i adaptacji w Holandii jest nauka języka niderlandzkiego. Problemy Polaków wiążą się z brakiem komunikacji w społeczeństwie. W Holandii mieszka około 400 tys. Polaków, z których ok. 130 tys. zarejestrowanych jest w gminach, a pozostała część uważa, że przyjechali tylko czasowo, aby zarobić na dom czy inne cele i nie uczą się języka niderlandzkiego. Często mieszkają w polskim hotelu, nie integrują się,

¹⁰ T. Wielgosz, *Opium cywilizacji*, Warszawa 2011, s. 128.

pracują sześć dni, a siódmego odpoczywają. Mieszkają blisko farm, ogrodnictw. Często ryzykują, nie płacą ubezpieczenia zdrowotnego i na wypadek śmierci. Często korzystają z mieszkań wynajmowanych przez maklera i nie są chronieni przez prawo. Fundacja działa, aby wspierać Polaków i inne narodowości. Organizuje spotkania, mitingi i debaty po to, aby osoby przybywające do Królestwa Niderlandów mogły otrzymać pomoc w procesie adaptacji i integracji ze społeczeństwem¹¹.

Kolejną organizacją wspierającą Polaków w Holandii jest *Polish Chamber of Camera in the Netherlands*, która powstała w maju 2016 roku z połączenia dwóch izb: pierwsza powstała w 2008 roku jako Stowarzyszenie Polskich Przedsiębiorców i zmieniła nazwę w 2015 roku na Polską Izbę Handlową w Holandii. W tym samym czasie powstała w 2015 roku też druga Izba o takiej samej nazwie założona przez polskiego prawnika Marcina Lewandowskiego w Amsterdamie. Nowa Izba powstała z połączenia dwóch Izb, a także przy zaangażowaniu Ambasady Polskiej w Hadze. Izba składa się z 5-osobowego zarządu, który w wyniku połączenia składa się z przedstawicieli obu Izb i dyrektora wykonawczego Joanny Schuholtz. Zadaniem Izby jest wspieranie polskiego biznesu w Holandii dotyczy to inwestorów, ekspertów czy innych przedsiębiorstw działających na terenie Polski. Kolejnym celem Izby będzie budowa wizerunku polskiego biznesu i polskich produktów w Holandii. Celem organizowanych spotkań jest zachęcenie do tego, że warto inwestować w Polskę, że warto kupować polskie produkty. Izba będzie prowadziła szkolenia i seminaria dla przedsiębiorców, będzie tworzyła sieć kontaktów biznesowych dla polskich i holenderskich przedsiębiorców. Mimo że w Polsce funkcjonuje ponad 5 tys. holenderskich przedsiębiorstw to nadal postrzegani jesteśmy razem z Rosją i Ukrainą. Zadaniem Izby będzie też promocja Polski, ponieważ nie tylko przedsiębiorcy, ale także zwykli Holendrzy nie mają świadomości jak zmieniła się Polska¹². W 2008 roku powstała kolejna Fundacja Niderlandzki Dom Polski (*Stichting Nederlands Pools Huis*), której celem była pomoc Polakom mieszkającym w Holandii, proponowanie polskiej kultury, historii a także wiedzy o społeczeństwie. Fundacja organizowała imprezy edukacyjno-kulturalne, punkt porad prawnych, kursy języka polskiego. W 2011 roku utworzono Centrum Kultury i Edukacji „Lokomotywa”, którego celem jest prowadzenie zajęć edukacyjnych dla dzieci, a także szkoły z nauką języka polskiego i przedmiotów w języku polskim. Fundacja utworzyła bibliotekę polską w Amsterdamie, której księgozbiór liczył 3500 książek, głównie polskich, ale również anglo- i niderlandzkojęzycznych, przeznaczonych dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Do działań biblioteki polskiej

¹¹ Wywiad przeprowadzony przez autorkę w Hadze 13 maja 2016 r. z Klaudią Cenkałą, prezesem Fundacji Międzynarodowa Platforma dla Wolności i Pokoju.

¹² Wywiad przeprowadzony przez autorkę w Hadze w dniu 13 maja 2016 r. z panią Joanną Schuholtz.

w Amsterdamie należy organizacja spotkań filmowych, podczas których wyświetlane są filmy polskie w drugi piątek miesiąca o godzinie 20.00. Po filmie osoby uczestniczące w pokazie biorą udział w dyskusji. Fundacja Niderlandzki Dom Polski już nie funkcjonuje, ale „Lokomotywa” i Biblioteka Polska w Amsterdamie nadal prowadzą swoją działalność na rzecz społeczności polskiej w Królestwie Niderlandów.

W Holandii funkcjonują organizacje, które utworzyły kobiety, najczęściej wykształcone, pracujące w swoich zawodach, posługujące się językiem niderlandzkim, kontaktowe, otwarte na promocję Polski i przedstawiające sukcesy jakie osiągnęły w Holandii. Do tych organizacji należą m.in. TOP-Towarzystwo Polek.

Stowarzyszenie TOP Polki w Holandii powstało w 1998 roku, kiedy grupa Polek zamieszkałych w Holandii rozpoczęła dyskusję na temat stworzenia organizacji zrzeszającej Polki tam zamieszkałe. Oficjalnie Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w 1999 roku. Działalność organizacji polega na rozszerzeniu kontaktów między Polkami. Spotkania odbywają się raz na kwartał, a każde ze spotkań ma określoną tematykę, a także odbywa się w innym miejscu w Holandii. Organizacja propaguje polską kulturę, a także tworzy pozytywny obraz Polaków w Holandii. Na przestrzeni lat zorganizowano wiele spotkań i zrealizowano wiele tematów, do których należą m.in. omawianie sytuacji prawnej Polaków i Polek w Holandii, rola lekarza domowego w Holandii, sto lat historii Polski i Holandii, walka ze stresem, literatura kobieca w Polsce. Współpracuje z organizacjami kobiecymi *Polish Professional Women in the Nedherlands*, Polonia ni. Matki.nl, Scena Polska.

Organizacja kobieca działająca w Holandii stworzona dla kobiet, które odniosły sukces zawodowy w Królestwie Niderlandów to *Polish Professional Women in the Netherlands*. Celem tej organizacji jest wspieranie rozwoju osobistego i zawodowego oraz promocja wizerunku kobiet, realizacja ambicji zawodowych, a także wzmocnienie pozycji Polek w społeczeństwie holenderskim. Organizacja powstała w 2015 roku na portalu Linkedlin, a pierwsze spotkanie odbyło się 23 września 2015 roku¹³.

Na uwagę zasługują także działające 37 lat Polsko-Niderlandzkie Towarzystwo, którego celem jest integracja polsko-holenderska poprzez organizowanie różnych imprez kulturalnych, m.in. okolicznościowych odczytów, koncertów, wystaw, wydarzeń sportowo-rekreacyjnych. Wspiera polonijnych literatów i publikuje książki polskich pisarzy, poetów, felietonistów tworzących w Holandii.

Przemiany cywilizacyjne i rozwój technologii informatycznych wpłynął na szersze wykorzystanie strony internetowej www.pnk.v.nl, gdzie publikowano interesujące artykuły w językach holenderskim i polskim¹⁴.

¹³ Wywiad z panią Prezes *Polish Professional Women in the Nedherlands* Moniką Boomgaard przeprowadzony przez autorkę w Holandii 12 maja 2016 r.

¹⁴ www.pnk.v.nl z dnia 10.01.2014 roku.

W 1991 roku w Holandii utworzono Stowarzyszenie Ekspertów Polskich – STEP, którego celem jest działalność informacyjna na rzecz Polaków w Holandii, wspieranie kontaktów gospodarczych, kulturalnych i naukowych polsko-holenderskich, promocja Polski w Holandii. STEP w 2003 roku stał się członkiem Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych. Cele realizowane są poprzez portal internetowy www.polandia.nl, gdzie są m.in. odpowiednie linki dotyczące spraw prawnych, pomocy dla ofiar wyzysku, poradnik dla Polaków, wykaz instytucji pomocy dla Polaków, porady w sprawie integracji i adaptacji w Holandii.

Nowym portalem internetowym w Holandii przeznaczonym dla Polaków jest www.fakty.nl, w którym można znaleźć informacji dotyczących Holandii – wiadomości, poradnik emigranta, plotki, ciekawostki, finanse, sklepy, praca, zasiłek, album zaginionieni w Holandii, błogi w Holandii, ABC zakupy domu w Holandii itp.¹⁵

Nowe organizacje w Królestwie Niderlandów, które powstały na przełomie XX i XXI wieku funkcjonują w nowej rzeczywistości i przyciągają nowych członków drogą internetową, a także wykorzystują facebooka i popularnego w Holandii twittera, na którym zamieszczają informacje o różnych formach swoich działalności. Organizacje powojenne głównie wykorzystują emaile do komunikacji między członkami, a często nie reagują na pytania wysyłane przez osoby spoza organizacji.

W refleksji uogólniającej można stwierdzić, że:

1. Emigracja z Polski do Holandii spowodowana była przyczynami religijnymi, politycznymi i ekonomicznymi.
2. Polacy przebywający w Holandii zaznaczają swoją obecność w formie działalności organizacyjnej.
3. Organizacje powstałe po II wojnie światowej są przywiązane do określonych wzorców społeczno-kulturowych propagowanych w życiu diasporalnym.
4. Młode pokolenie imigrantów z Polski nie jest zainteresowane tworzeniem struktur organizacyjnych, ale chętnie bierze udział w różnych iwentach organizowanych przez organizacje polonijne, które powstały pod koniec XX i na początku XXI wieku.
5. Wykształceni Polacy zaznaczają obecność w Królestwie Niderlandów tworząc organizację, które będą ich promowały, a także ukazywały Polskę po przemianach politycznych i kulturowo-cywilizacyjnych.
6. Ważne miejsce w życiu diaspor polskiej Holandii należy do Kościoła rzymskokatolickiego, który przyciąga starą i nową emigrację Polaków, a także ludzi wykształconych, jak i tych którzy wykonują pracę w ogrodnictwie czy rolnictwie.

---

¹⁵ www.fakty.nl, 10.01.2014 r.

7. Polityka imigracyjna Królestwa Niderlandów ukierunkowana jest na osoby, które chętnie uczą się języka niderlandzkiego, podejmują pracę zgodnie ze swoim wykształceniem, a także rejestrują się w gminach, aby korzystać z ochrony prawnej.
8. W procesie adaptacji i integracji Polaków w Holandii ważnym elementem staje się integracja ze społeczeństwem holenderskim, a także działalność organizacji, które zapraszają do współpracy Holendrów, np. PNKV.
9. Wpływ na życie polonijne, jego kształt, formy i zakres aktywności mają liderzy organizacji polonijnych.
10. Rozwój technologii informatycznych został wykorzystany przez działające organizacje polonijne, które przez strony internetowe informują o ważnych wydarzeniach, a także można znaleźć informacje o kraju pobytu.

Bibliografia

- Basiński E., *Polonia zagraniczna. Polska. Informator*, Warszawa 1974.
- Chodubski A., *Aktualne tendencje rozwoju oświaty polonijnej*, [w:] *Miscellanea oświaty polonijnej*, red. J. Knopek, Bydgoszcz 2000.
- Chodubski A., *O źródłach konfliktów współczesnej emigracji*, [w:] *Konflikty społeczne w procesie transformacji ustrojowej*, red. K. Piątek, Toruń 1996.
- Chodubski A., *Polacy we współczesnym życiu diasporowym*, „Polityka i Społeczeństwo” 2014, nr 1 (12).
- Leska-Ślęzak J., *Polacy w Holandii. Przeszłość i teraźniejszość*, Toruń 2003.
- Leska-Ślęzak J., *Współczesne organizacje polonijne i ich rola w życiu Polonii w Holandii*, „Polityka i Społeczeństwo” 2014, nr 1 (12).
- Podhorecki L., *Kraj na przekór naturze*, Warszawa 1986.
- „Poolse Hartpatientjes Hear Nederland” 1986, nr 2.
- Wielgosz T., *Opium cywilizacji*, Warszawa 2011.
- www.fakty.nl, 10.01.2014 r.
- www.pnkvn.nl, 10.01.2014 r.
- Wywiad przeprowadzony przez autorkę w Hadze 13 maja 2016 r. z Klaudią Cenkałą, prezesem Fundacji Międzynarodowa Platforma dla Wolności i Pokoju.
- Wywiad przeprowadzony przez autorkę w Hadze w dniu 13 maja 2016 r. z panią Joanną Schutholtz.
- Wywiad z prezes *Polish Professional Women in the Netherlands* Moniką Boomgaard przeprowadzony przez autorkę w Holandii 12 maja 2016 r.